

Organisatiescan Ethiekondersteuning

Bent u voornemens de aandacht voor ethiek in uw organisatie te vergroten? Wellicht mede ingegeven door de komende JCI- of NIAZ Q-Mentum-accreditatie? En bent u daarbij op zoek naar een vorm die goed bij uw zorgorganisatie past? Laat dan een Organisatiescan Ethiekondersteuning uitvoeren door De Goede Werker. Dit brengt reeds bestaande initiatieven en behoeften van medewerkers in kaart en creëert draagvlak voor een integrale aanpak van het ethiekbeleid in uw organisatie.

Kern van het vak

Ethiek wordt helaas nog vaak beleefd als iets abstracts, waar in praktijk maar weinig ruimte voor is. Tegelijkertijd missen zorgprofessionals in toenemende mate de tijd om stil te staan bij wat wel 'de kern van het vak' wordt genoemd: waarom wilde ik ook alweer in de zorg werken? Waar wil ik het verschil maken? Het mooie is: juist daar waar individuele professionals het verschil kunnen én willen maken zit hun drive om zich in praktijk met ethiek bezig te houden. Het gaat dan om de vraag: hoe kan ik in de gegeven situatie goede zorg leveren? En vooral ook: hoe kan ik dat wat ik doe – of zou willen doen – verantwoorden?

De Organisatiescan Ethiekondersteuning richt zich op ethiek in deze brede zin van het woord: stilstaan bij de vraag wat in praktijk het goede is om te doen. Of betrokkenen daarvoor het label ethiek gebruiken of niet, is daarbij niet eens zo relevant.

Organisatiebrede beschrijving

Alle behoeften aan ondersteuning rondom de vraag 'wat is in deze situatie goede zorg?' brengen we met de Organisatiescan Ethiekondersteuning in kaart. Ook reeds lopende initiatieven op dit gebied worden beschreven, alsmede andere innovatieve projecten die kansrijke aansluitingsmogelijkheden bieden. Dit gebeurt vanuit een waarderende onderzoekbenadering; we kijken vooral naar projecten die binnen de organisatie al goed lopen. Hiervoor spreken we met medewerkers uit alle lagen van de organisatie: medisch specialisten, verpleegkundigen, afdelings- en divisie managers, medewerkers van HR, Kwaliteit en Opleidingen. Indien relevant praten we ook met paramedici, maatschappelijk werkenden, geestelijk verzorgenden en medisch psychologen.

Vragen waardoor we ons in de individuele gesprekken laten leiden zijn bijvoorbeeld:

- Hoe leeft het onderwerp ethiek en ethiekondersteuning in jouw eigen werk? En bij je directe collega's?
- In hoeverre heb je behoefte aan ondersteuning op dit gebied?
- In hoeverre ben je bekend met projecten in huis waarbij een nieuw initiatief op gebied van ethiekondersteuning zou kunnen aansluiten?
- Wat zijn volgens jou sterke kanten van de organisatie- (cultuur) die zouden kunnen helpen bij het (verder) ontwikkelen van de ethiekondersteuning?
- In hoeverre zou je zelf iets aan ethiekondersteuning willen bijdragen?

Gedegen methodisch

Bij de Organisatiescan Ethiekondersteuning maken we gebruik van methoden van kwalitatief onderzoek, dat wil zeggen dat onderzoeksgegevens op zorgvuldige wijze worden verzameld en geanalyseerd. We vragen medewerkers naar hun persoonlijke beleving, waarbij geen goede of foute antwoorden mogelijk zijn. Hierdoor ervaren medewerkers de Organisatiescan Ethiekondersteuning niet als indringend of belastend, maar juist als veilig en inspirerend.

Door deze methodiek, inclusief de open communicatie hierover, zijn we in de uitvoeringsperiode van de Organisatiescan goed zichtbaar in de organisatie.

Deze transparantie leidt op zichzelf al tot een zekere betrokkenheid en draagvlak bij medewerkers.

Werkwijze

Stap 1 van de Organisatiescan Ethiekondersteuning start met een heldere organisatiebrede communicatie over doel en fasering van het traject. In deze stap wordt tevens met de opdrachtgever overlegd welke medewerkers we spreken en verzamelen we relevante documenten als jaarstukken en beleidsplannen.

In **stap 2** houden we de gesprekken met medewerkers die we, met hun toestemming, op audio opnemen.

Stap 3 bestaat uit het analyseren van alle gesprekken: selecteren van relevante onderwerpen, clusteren in categorieën, en identificeren van de belangrijkste thema's. Dit doen we aan de hand van zowel de intern verzamelde documenten als bestaande literatuur op gebied van ethiek en ethiekondersteuning.

In **stap 4** bespreken we de voorlopige resultaten met een klankbordgroep en schrijven we het eindrapport, dat we in conceptvorm eerst voorleggen aan de opdrachtgever.

Vertrekpunt voor vernieuwing

Resultaat van de Organisatiescan is een rapport dat het vertrekpunt vormt voor een integrale ontwikkeling van projecten op gebied van ethiek en ethiekondersteuning. De in kaart gebrachte behoeften van medewerkers kunnen handvatten bieden om bestaande methoden (bijv. van moreel beraad) breder te implementeren en/of te kiezen voor andere reflectie- en besprekvormen die goed bij de organisatie passen. Ook thema's die binnen de organisatie al hoog op de agenda staan komen met de Organisatiescan in beeld. Mogelijke aanknopingspunten binnen reeds lopende projecten op gebied van bijv. patiëntenparticipatie, gedeelde besluitvorming, positieve gezondheid, Value Based Health Care of multiprofessionele samenwerking zullen in het eindrapport worden beschreven.

Door het betrekken van medewerkers uit alle geledingen kunnen doelstellingen van HR, Opleidingen, Kwaliteit en Management worden verbonden. De Organisatiescan Ethiekondersteuning is daarmee in feite een innovatieproject op gebied van kwaliteitsverbetering, met aandacht voor ethiek als overkoepelende noemer.

Meer weten?

Bent u benieuwd hoe de Organisatiescan Ethiekondersteuning voor uw organisatie van waarde kan zijn? Neem dan contact op voor een oriënterend gesprek met Myra van Zwieten, via myra@degoedewerker.nl, of 06-21268912

*De Organisatiescan Ethiekondersteuning wordt uitgevoerd door **dr. Myra van Zwieten**, voorheen werkzaam in het AMC als universitair docent medische ethiek, professionaliteit en kwalitatief onderzoek. Myra van Zwieten is de bedenker en maker van Waardenweb.nl, website voor morele reflectie. Sinds 2013 werkt ze vanuit De Goede Werker, onderzoek- en adviesbureau voor de gezondheidszorg. Net als bij de Quickscan en Belevingsmonitor, die ze samen met André Kalden uitvoert, combineert Myra in de Organisatiescan Ethiekondersteuning haar academische expertise op unieke wijze met haar ervaring als consultant met kwaliteitsverbetering in zorgorganisaties, in zowel de care als cure-sector.*

